TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

Seuraamusmaksujen määrääminen julkisella sektorilla – HE 46/2026 vp

Saana Sydänmaanlakka
Ylitarkastaja, tietosuojavaltuutetun toimisto
28.4.2026

Muutoksen tarve

- Tunnistettu aukko tietosuojasääntelyn seuraamusjärjestelmässä julkisen sektorin osalta
  - Korjaavat toimivaltuudet – vakavin toimi rekisterinpitäjälle käytännössä huomautus
  - Vakavammat seuraamukset kohdistuvat yksilöihin (virka- ja rikosvastuu)
- Tietosuojasääntely on luonteeltaan organisaatioihin kohdistuvaa – velvoitteiden toteuttamista ei välttämättä ole mahdollista kohdistaa yksittäisen henkilön laiminlyönniksi tai rikkomukseksi
  - Tietosuojarikoksen soveltamisala
  - Virkavastuujärjestelmän kattavuus on heikkoa erityisesti hyvinvointialueilla ja kunnissa

Ehdotuksen vaikutukset

- Katsomme esityksen korjaavan tunnistettua aukkoa seuraamusjärjestelmässä
- Esityksessä ehdotetaan rajauksia seuraamusmaksujen määriin, velvollisuus arvioida rekisterinpitäjän kokoa ja taloudellista asemaa seuraamusmaksun määräämisessä
  - Rajauksien myötä oikeasuhtainen ja tehokas
- Seuraamusmaksuja määrätään harvoin ja vakavissa tilanteissa – vuonna 2025 seuraamusmaksuja määrättiin yksityiselle sektorille 3 kappaletta (vireille tulleita asioita yli 15 000)
- Ennaltaehkäisevän vaikutuksen merkitys

Vaihtoehdot

- Virka- ja rikosvastuuseen nojaava järjestelmä ei ole kattava – yksilöön kohdentaminen ja sääntelyn soveltamisala
- Yhteisösakon soveltamisalan laajentaminen
  - Edellytyksenä luonnolliselle henkilölle syyksiluettevissa oleva teko (rikos)
  - Rajaus julkisen vallan käytön tilanteista
- Katsomme ehdotetun sääntelyratkaisun olevan ratkaisuvaihtoehdoista ainoa, joka korjaisi seuraamussääntelyn ongelmat rangaistuksen kohdentamisessa ja substanssisisällössä

Julkisen sektorin erityispiirteet

- Käsiteltävien henkilötietojen laajuus, arkaluonteisuus ja yhteiskunnallinen merkitys
- Tietoturvallisuusvaatimuksen ja muiden tietosuojavelvoitteiden merkitys – hybridiuhat ja luottamus viranomaistoimintaan
- Valinnanmahdollisuus ja rekisteröidyn oikeuksien rajoitukset

Rahamääräiset seuraamukset nykyisessä järjestelmässä

- Julkisen sektorin organisaatioille voidaan määrätä rahamääräisiä maksuja mm. hankintalain perusteella ja yhteisösakkona
  - Vahingonkorvausvastuu, uhkasakot, oikeudenkäyntikulujen korvausvelvollisuus
- Yhdenvertaisuus yksityisen ja julkisen sektorin välillä, erityisesti julkista hallintotehtävää hoitavien yksityisten osalta

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

Kiitos!